

Tammenkerroskääpä

Brödmärgsticka
Perenniporia medulla-panis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Tammenkerroskääpä on monivuotinen, keskikokoinen, alustanmyötäinen kääpä, joka muodostaa pilleistä matalia porrasmaisia rakenteita vinoille pinnoille. Tuoreena tammenkerroskäävän itiöemä on juustomainen, kuivuessaan se kutistuu ja kovettuu. Pillipinta on kermanvalkoinen ja pyöreitä, pieniä pillejä on 4–5 millimetrillä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Tammenkerroskääpä kasvaa vain tammessa. Tyypillisesti se kasvaa vanhan, pehmeäksi lahonneen kannon onkaloissa, juurten alaosastoilla ja juurten välisissä taiteissa. Joskus harvoin tammenkerroskääpä saattaa kasvaa myös elävän tammen onkalossa. Kääpä kasvaa vain tammen luontaisella esiintymisalueella Lounais-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Tammenkerroskäävän kasvualustaksi sopivat vanhat tammenkannot ovat Suomessa harvinaisia. Lahopuun, kookkaiden puiden ja vanhojen metsien väheneminen uhkaavat kääpää. Suurin osa tammenkerroskäävän nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Tammenkerroskäävän kasvupaikalla ja sen läheisyydessä tulisi säästää tammet, etenkin kuolleet ja huonokuntoiset puut. Osa tammenkerroskäävän kasvupaikoista saattaa olla metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (rehevät lehtolaikut), joiden ominaispiirteiden muuttaminen esimerkiksi avohakkuilla on kielletty.

Lähteet

- Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Kotiranta, H. Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. A check-list with ecology, distribution and threat categories. – *Norrinia* 19:1-223.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Jorma Pennanen